

สมาชิกแห่งชาติ

หลังจากเหตุการณ์รุนแรงเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนส่วนใหญ่คิดไปตามความหวังว่าอำนาจมืดจะหมดไปและแสงสว่างจะมาพร้อมกับประชาธิปไตยอันแท้จริง บรรยากาศในขณะนั้นเต็มไปด้วยอารมณ์ทั้งที่แค้น ทั้งที่เศร้าสลดกับการสูญเสียวีรชน ทั้งที่ยินดีที่สามารถขับไล่นำทางการเมือง 3 คนออกนอกประเทศและได้รัฐบาลใหม่ที่มาจากการไปรุดเกล้า ๆ แดงตั้งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงแม้ว่าจะมิได้เป็นคณะรัฐบาลที่มาจากประชาชนโดยตรง แต่ประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ร่วมกันเรียกร้องรัฐธรรมนูญก็มีความพอใจเพราะการเรียกร้องครั้งนั้นวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ที่ความต้องการรัฐธรรมนูญไม่ใช่การโค่นล้มอำนาจพระราชัยหรือการเปลี่ยนแปลงรากฐานของสังคมแต่อย่างใด เมื่อประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษาได้รับผลพลอยได้ที่ดีกว่า คือ คณะรัฐบาลชุดใหม่ก็ย่อมมีความพอใจเป็นธรรมดา และที่สำคัญยิ่งเป็นรัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งสถาปนาพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันเดียวในขณะนั้นที่ทุกฝ่ายยอมรับ อีกทั้งผู้นำคณะรัฐบาลชุดใหม่ คือ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ก็เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความบริสุทธิ์เป็นที่ยอมรับของนิสิต นักศึกษา

ถึงแม้ว่ากลุ่มผู้นำทางการเมืองเผด็จการได้ออกจากเมืองไทยและมีรัฐบาลชุดใหม่ ที่ส่วนใหญ่เป็นพลเรือนเข้ามาบริหารประเทศเป็นการชั่วคราว เพื่อทำการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรคืนอำนาจอธิปไตยให้กับประชาชนแล้วก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งในหลาย ๆ สิ่งที่สำคัญที่กลุ่มผู้นำเผด็จการได้สร้างขึ้นไว้และยังคงสภาพอยู่ก็คือ สถาบันบัญญัติแห่งชาติซึ่งจะทำหน้าที่พิจารณาการร่างรัฐธรรมนูญฉบับต่อไป สถาบันบัญญัติแห่งชาติชุดดังกล่าวกลายเป็นหนามยอกอกของประชาชนนอยุ่ตลอดเวลา ประชาชนทั่วไปต่างมองสถาบันบัญญัติด้วยความไม่ไว้วางใจเรียกร้องให้สมาชิกลาออก บางเสียงสนับสนุนให้รัฐบาลยุบสภาแล้วแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทน ดร. ป๋วย อึ๊งภากร ได้เขียนบทความพิเศษลงในนิตยสาร "ข่าวอีสเทิร์นเอโคโนมิกรีวิว" แนะนำรัฐบาลใหม่ให้ยุบสภาโดยให้ประ

ชาชนได้ออกผู้แทนของตนเข้ามาทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ¹ ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่าสมาชิก
 สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดดังกล่าวเป็นผลผลิตของรัฐบาลพระราชัยที่สร้างขึ้นในช่วงหลัง
 การปฏิวัติเพื่อเป็นฐานอำนาจของรัฐบาลโดยตรง จะเห็นได้จากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ
 ประจำที่มาจากทหารทั้งสามเหล่าทัพกับตำรวจ และในช่วงระยะเวลาที่สภานิติ
 บัญญัติแห่งชาติชุดนี้ได้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งแสดงให้เห็นเด่นชัด กล่าวคือ ทำหน้าที่เป็นเพียงสภา
 ตรายาง (Rubber Stamp) คอยยกมือสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติที่รัฐบาลเสนอ
 เข้ามาทุกฉบับโดยไม่มีสมาชิกผู้ใดคัดค้านแม้แต่ฉบับเดียวและรับทราบรายงานของรัฐบาล
 เท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นก็เกรงว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะไปขัดขวางการดำเนินงานของ
 รัฐบาลชุดใหม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวประชาชนทั่วไปจึงเห็นว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้
 ไม่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นสถาบันนิติบัญญัติ และที่สำคัญที่สุดไม่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่
 พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของประชาชน เป็น " สภาแห่งความอับยศ " ² ซึ่ง ดร. ชัยอนันต์
 สมุทวนิช คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญท่านหนึ่งได้กล่าวถึงสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ใน
 การอภิปรายแนวรัฐธรรมนูญของปวงชน ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน
 2516

การเรียกร้องให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลาออกของประชาชนทั่วไปได้รับการ
 การันตีจากสมาชิก มีสมาชิกเพียงท่านเดียวที่ได้ออกจากสมาชิกภาพ คือ ดร.
 ไพจิตร เอื้อทวีกุล โดยให้เหตุผลว่าเพื่อเปิดโอกาสให้รัฐบาลชุดใหม่เสนอแต่งตั้งบุคคล
 ที่เหมาะสมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทน เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2516 ³ อันแสดงให้เห็นถึง
 ความเป็นนักประชาธิปไตย และต่อมาได้มีสมาชิกขอลาออกจากตำแหน่งเพิ่มมากขึ้นอีก

¹หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับประจำวันจันทร์ที่ 10 ธันวาคม 2516, หน้า 1.

²หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับประจำวันเสาร์ที่ 18 พฤศจิกายน 2516, หน้า 16.

³รัฐสภาสาร, ฉบับประจำเดือนพฤศจิกายน 2516, หน้า 27.

3 ท่าน คือ พ.อ.ถนัด คอมันตร์ ลาออกเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2516⁴ และ พ.ท.อ.สมหวัง เพ็ญสุทรกับนายแพทย์สิริ พัฒนกำจร ลาออกเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2516⁵ ต่อมาชมรมบัณฑิตไทยซึ่งจดหมายเปิดผนึกถึงสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทุกคน เชิญชวนให้สมาชิกลาออกโดยให้เหตุผล 2 ประการ คือ⁶

1. สภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่เคยมีที่ท้าวจะสามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อชาติอย่างแท้จริง

2. เมื่อผู้เสนอให้แต่งตั้งเป็นบุคคลที่ประชาชนไม่พึงปรารถนา ประชาชนย่อมไม่ไว้วางใจสมาชิกสภานิติบัญญัติผู้ถูกแต่งตั้งไปค้ายแม้มบางคนจะเป็นคนดีก็ตาม

จดหมายเปิดผนึกของชมรมบัณฑิตดังกล่าวเป็นผลให้มีการเคลื่อนไหวในหมู่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีสมาชิกท่านหนึ่ง คือ นายมารุต บุณนาค ทำมันท์ถึงเจ้าประธานสภา (พ.ต.ท.ศิริ สิริโยธิน) ให้เรียกประชุมสมาชิกเป็นกรณีพิเศษเพื่อพิจารณาทบทวนสถานะของสมาชิกด้วยความรอบคอบ เพื่อเกียรติและศักดิ์ศรีของสมาชิกสภานิติบัญญัติว่าสมควรจะพร้อมใจกันลาออกจากตำแหน่งหรือไม่⁷ หลังจากการประชุมปกติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2516 แล้วได้มีการประชุมหารือกันเป็นการภายใน ปรากฏว่าสมาชิกส่วนใหญ่กว่า 100 คนได้เดินออกจากที่ประชุมลงเพื่อสมาชิกอยู่เพียงประมาณ 80 คนเท่านั้น ผลของการปรึกษาหารือปรากฏว่าไม่มีการลงมติแต่อย่างใดสมาชิกจะลาออกหรือไม่เป็นเอกสิทธิ์ของสมาชิกตามธรรมเนียมการปกครองราชอาณาจักร พุทธ

⁴ รัฐสภาสาร, ฉบับประจำเดือนธันวาคม 2516, หน้า 79.

⁵ เรื่องเดียวกัน.

⁶ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพุธที่ 28 พฤศจิกายน 2516, หน้า 3.

⁷ หนังสือพิมพ์รายวันเดลินิวส์, ฉบับวันศุกร์ที่ 13 พฤศจิกายน 2516, หน้า 2.

กักราช 2515 สมาชิกส่วนใหญ่ต้องการทำงานเพื่อพิสูจน์ตัวเองให้ประชาชนหายข้องใจ⁸

การนิ่งเฉยของสมาชิกส่วนใหญ่ในอันที่จะลาออกทำให้เสียงเรียกร้องของประชาชนขยายกว้างขวางขึ้น ขบวนการที่ได้ออกแถลงการณ์ฉบับหนึ่งย้าให้สมาชิกพิจารณา ลาออกจากตำแหน่งโดยมีข้อความสรุปในตอนท้ายว่า⁹ ข้อเสนอของขบวนการเป็นข้อเสนอที่ได้ออกมูตต่าง ๆ มาจาก นักเรียน นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ นักหนังสือพิมพ์ และประชาชน จึงเป็นข้อเสนอที่บุคคลหลายกลุ่มเห็นควรมิได้เป็นข้อเสนอที่ไร้สาระแต่อย่างใด มีคณะอนุกรรมการร่างและนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการเรียบร้อย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีได้รับการตอบสนองจากสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติ มีการเคลื่อนไหวในหมู่สมาชิกที่เป็นทหารตำรวจชั้นผู้ใหญ่โดยการปรึกษาหารือกันเพื่อที่จะลาออกจากสมาชิกภาพเปิดโอกาสให้นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทูลให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติเข้ามาใหม่ โดยจะยื่นใบลาออกในวันที่ 11 ธันวาคม 2516¹⁰

ในขณะที่ประชาชนทั่วไปเรียกร้องให้สมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติลาออกอย่างกว้างขวางและได้มีการเคลื่อนไหวในหมู่สมาชิกที่จะพิจารณาลาออกมากขึ้นนั้น ก็มีประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ¹¹ ประกอบไปด้วยบุคคลจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เป็นจำนวนมากเพื่อทำหน้าที่เลือกบุคคลที่เหมาะสมจากสมาชิกสมัชชาแห่งชาติจำนวนหนึ่งเป็นสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติ ประกาศพระบรม

⁸ หนังสือพิมพ์รายวันสยามรัฐ, ฉบับวันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2516, หน้า 1.

⁹ หนังสือพิมพ์รายวันประชาชาติไทย, ฉบับวันพุธที่ 5 ธันวาคม 2516, หน้า 1.

¹⁰ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันจันทร์ที่ 10 ธันวาคม 2516, หน้า 1.

¹¹ ประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 90, ตอนที่ 601, วันที่ 10 ธันวาคม 2516.

ราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกแห่งชาติดังกล่าวทำให้ความตั้งใจของสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติส่วนใหญ่ในอันที่จะลาออกหมดไป ในวันต่อมา คือ วันที่ 11 ธันวาคม 2516 สมาชิกยื่นใบลาออกงวดแรกมีจำนวนถึง 185 คน¹² ส่วนใหญ่เป็นทหาร ตำรวจ วันที่ 12 ธันวาคม 2516 สมาชิกยื่นใบลาออกงวดที่ 2 จำนวน 61 คน¹³ วันที่ 13 ธันวาคม 2516 สมาชิกยื่นใบลาออกงวดที่ 3 จำนวน 13 คน¹⁴ วันที่ 14 ธันวาคม 2516 สมาชิกยื่นใบลาออกงวดที่ 4 จำนวน 10 คน¹⁵ ยังคงเหลือสมาชิกที่ยังมิได้ยื่นใบลาออกเพียง 11 คน¹⁶ ควญเหตุที่สมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติส่วนใหญ่แสดงความจำนงขอลาออกจากสมาชิกภาพจนกระทั่งเหลือสมาชิกอยู่เพียง 11 คน ไม่ครบองค์ประชุมจึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกายุบสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2516¹⁷ การที่รัฐมาดใช้วิธีการตราพระราชกฤษฎีกายุบสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติได้ก็โดยอำนาจตาม มาตรา 16 แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 ซึ่งมีบัญญัติว่า

“...พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย”

มาตรา 6 แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทยฉบับเดียวกันจะกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงได้เมื่อครบวาระ 3 ปี คายหรือลาออกแต่มิได้มีบัญญัติถึงการยุบสภาไว้แต่อย่างใดก็ตาม ในขณะที่เดียวกัน **ธรรมนูญ**

¹² รัฐสภาสาร, ฉบับประจำเดือนธันวาคม 2516, หน้า 80.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน.

¹⁷ พระราชกฤษฎีกายุบสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติ, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 90, ตอนที่ 165, วันที่ 16 ธันวาคม 2516.

การปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 มาตรา 22 ก็กำหนดไว้ว่า " ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญการปกครองนั้นบังคับแก่กรณีใดให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย " การตราพระราชกฤษฎีกายุบสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นการปฏิบัติตามมาตรา 22 แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 นั้นเอง พระราชกฤษฎีกายุบสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผลให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติอันเป็นผลิตผลของรัฐบาลชุดเก่าสิ้นสุดสภาพไป โดยจะมีสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดใหม่ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติเพื่อเข้ามาทำหน้าที่อันสำคัญยิ่งคือการพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับต่างๆซึ่งคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้เสนอต่อไป

การที่ปีประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติขึ้นประกอบไปด้วยสมาชิกทั้งสิ้น 2,347 คน เป็นมาตรการที่ดีที่เกิดในการควบคุมและจัดปรับความเคลื่อนไหวเพื่อเสรีภาพของประชาชนที่ตื่นตัวในทางการเมืองมากขึ้นซึ่งเป็นสถานการณ์ใหม่และเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 การเคลื่อนไหวเพื่อเสรีภาพดังกล่าวทำให้กลไกของรัฐบาลตกอยู่ในสภาพที่ล่าช้าไปหลายอย่าง " ไม่เพียงพอที่จะไร้ควบคุมและจัดปรับความเคลื่อนไหวนั้นได้ โดยเฉพาะกลไกที่เป็นสถาบันนิติบัญญัติที่สร้างความคลางแคลงใจให้กับประชาชนในฐานะที่เป็นสถาบันของรัฐบาลพระราชัย จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกลไกเดิมและจัดตั้งกลไกใหม่เพิ่มเติมขึ้นตามความเหมาะสม สมัชชาแห่งชาติตามประกาศพระบรมราชโองการคือการจัดตั้งกลไกขึ้นใหม่ที่เหมาะสมกับข้อเท็จจริงเป็นอย่างยิ่ง เป็นองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนชาวไทยอย่างกว้างขวางกว่าที่เคยมีมา นับเป็นประวัติศาสตร์ของประชาธิปไตยอันสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลใหม่ซึ่งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้แถลงไว้ว่า " จะสร้างระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีชีวิตชีวาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการที่แท้จริง " เป็นการสนองกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ใ้แก่พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีเมื่อวันเข้าเฝ้ารับพระบรมราชาธิราชก่อนปฏิบัติหน้าที่ว่า " ขอให้สร้างระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย " สมัชชาแห่งชาตินี้มีเริ่มจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

ที่มาของสมาชิกแห่งชาติ

การประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกแห่งชาติทาง
 วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในตอนกลางคืนของคืนวันที่ 10 ธันวาคม 2516
 อันเป็นวันสำคัญของชาติวันหนึ่ง คือ " วันรัฐธรรมนูญ " ต่อกับวันที่ 11 ธันวาคม 2516
 ปรากฏว่าเป็นไปอย่างฉูดฉาด ผู้ประกาศต้องรอรายชื่อซึ่งส่งมายังกรมประชาสัมพันธ์
 เป็นระลอก บางหมายเลขปลดอยวางไว้ บางหมายเลขมีการชุลมุนชืดช้ำ ในตอนเช้า
 ของวันที่ 11 ธันวาคม 2516 ปรากฏว่ามีผู้แทนของส่วนราชการต่าง ๆ ไปขอรับรายชื่อ
 สมาชิกสมาชิกแห่งชาติที่กรมประชาสัมพันธ์ยังไม่ใคร่โยนให้แต่อย่างใด ทางคาน
 ทำเนียบรัฐบาลจึงว่าจะแจกรายชื่อสมาชิกสมาชิกแห่งชาติแก่ผู้แทนหนังสือพิมพ์หลังจาก
 ปรับปรุงแก้ไขในเวลา 17.00 น. ของวันที่ 11 ธันวาคม 2516 จนกระทั่งถึงเวลา
 18.00 น. ก็พิมพ์ไปได้เพียง 1,618 ชื่อเท่านั้น¹⁸ แสดงว่ารัฐบาลมีใคร่จวงหนาม
 ลอบและมีใคร่ดำเนินการในเรื่องนี้จึงมิได้มีการเตรียมพิมพ์รายชื่อสมาชิกสมาชิกแห่งชาติ
 ไว้ นายนิสสัย เวชชาชีวะ รองโฆษกประจำทำเนียบรัฐบาลเปิดเผยถึงการแต่งตั้ง
 สมาชิกสมาชิกแห่งชาติแก่หนังสือพิมพ์ว่า มิได้มีการปรึกษาหารือในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี
 เกี่ยวกับสมาชิกสมาชิกแห่งชาติแต่อย่างใด¹⁹ รายชื่อสมาชิกสมาชิกแห่งชาติส่วนหนึ่ง
 รัฐบาลเป็นผู้คัดเลือกเสนอไป แต่ส่วนใหญ่ทางสำนักพระราชวังเป็นผู้คัดเลือก²⁰ แม้แต่
 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีก็ได้ให้สัมภาษณ์ต่อข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกรณี
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกสมาชิกแห่งชาติ

¹⁸ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพุธที่ 12 ธันวาคม 2516, หน้า 3.

¹⁹ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 13 ธันวาคม 2516, หน้า 3.

²⁰ เรื่องเดียวกัน.

ว่า โค้ชกรมหลวงหน้ากองประกาศแต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติไม่นาน²¹ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นเบญจมาศประพันธ์ ประธานสมัชชาแห่งชาติได้แถลงแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ว่า

ประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติเป็นพระราชกฤษฎีกาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หลังจากที่ได้ทรงศึกษาถึงระบบต่าง ๆ ของต่างประเทศและทรงหาทางที่จะทำให้ได้ผลในประเทศไทยด้วยพระองค์เอง²²

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำเนินกรอย่างเงียบ ๆ หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2516 และเก็บไว้ด้วยความลับ พระองค์ทรงรับสั่งให้หน่วยงานหลายฝ่ายรวบรวมรายชื่อผู้ใดในกลุ่มต่าง ๆ โดยไม่เปิดเผยให้ทราบว่าให้นำรายชื่อดังกล่าวไปทำอะไร²³

สมัชชาแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมาจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เกือบจะทุกสาขาเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์การเมืองของไทย ยังความตื่นเต้น ตื่นใจ ตีใจ และแปลกใจในหมู่ประชาชนทั่วไป ประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติได้สร้างความสงสัยให้กับนักการเมือง นักวิชาการ ตลอดจนประชาชนทั่วไปถึงสภาพของสถานการณ์บ้านเมืองเกี่ยวกับเรื่องนี้ นายนิสสัย เวชชาชีวะ รองโฆษกประจำทำเนียบรัฐบาลได้ชี้แจงว่า แม้จะมีการแต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติแล้วก็ตามแต่สถานการณ์บ้านเมืองก็มิได้สลายตัวแต่อย่างใด²⁴ นอกจากนี้ก็มีนักกฎหมายท่านหนึ่งคือ นายสมพูน อรรถจินดา ได้แสดงความข้องใจในทาง

²¹ เรื่องเดียวกัน,

²² หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 20 ธันวาคม 2516, หน้า 3.

²³ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 13 ธันวาคม 2516, หน้า 2.

²⁴ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพุธที่ 12 ธันวาคม 2516, หน้า 16.

จัดตั้งสมัชชาแห่งชาติว่าในกฎหมายอะไรจัดตั้ง²⁵ ปัญหาที่รัฐบาลได้ออกหนังสือชี้แจง
เกี่ยวกับการจัดตั้งสมัชชาแห่งชาติว่า การแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นพระ
ราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ตามมาตรา 6 แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช 2515 ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งทั้งหมด 299 คน ในกรณีเริ่มแรกหรือใน
กรณียุบสภา หรือการแต่งตั้งซ่อมในเมื่อตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติว่างลง เพราะเหตุ
อื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ซึ่งจะทรงใช้วิธีโดยอ้อมสุดแต่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวจะทรงวินิจฉัย การแต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติเป็นวิธีการหนึ่งที่จะให้ได้มาซึ่งสมา
ชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ²⁶

พระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการจัดตั้งสมัชชาแห่งชาติ
ซึ่งปรากฏในประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
ก็คือ ต้องการให้ประชาราษฎร์ได้เข้ามามีส่วนในการวางรากฐานของการปกครองเสีย
แต่ต้นเมื่อ แสดงให้เห็นว่าพระองค์มีน้ำพระทัยเป็นประชาธิปไตยโดยแท้จริงโดยส่งเสริม
ให้อาณาประชาราษฎร์ได้เข้ามามีส่วนในการปกครองบ้านเมือง

สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ

สมาชิกสมัชชาแห่งชาติมีจำนวนทั้งสิ้น 2,347 คน²⁷ ประกอบด้วยบุคคลจาก
กลุ่มอาชีพต่าง ๆ หลายกลุ่ม หลายระดับนับตั้งแต่ชาวนา ชาวไร่ไปจนถึงนักวิชาการ
ตั้งแต่กรรมกรผู้ไ้แรงงานไปจนถึงเจ้าของกิจการมหาศาล ทั้งนี้เป็นไปตามพระราช
ประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ปรากฏในประกาศพระบรมราชโองการ

²⁵ หนังสือพิมพ์รายวันประชาธิปไตย, ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 13 ธันวาคม 2516, หน้า 12.

²⁶ หนังสือพิมพ์รายวันประชาธิปไตย, ฉบับวันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2516, หน้า 3.

²⁷ ประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติ,
เรื่องเดิม.

โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติให้สมาชิกสมัชชาแห่งชาติประกอบด้วยบุคคล
ผู้เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ อาชีพ วิชาความรู้ ตลอดจนทัศนะและแนวความคิด
คิดทางการเมืองใหม่มากและกว้างขวางที่สุด²⁸ นับเป็นครั้งแรกที่อำนาจของสภานิติบัญญัติ

มาจากการแต่งตั้งโดยประชาชนอย่างกว้างขวาง ที่ผ่านมามีหลายยุคหลายสมัยการ
แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัตินี้มาจากกลุ่มบุคคลที่เป็นพรรคพวกของผู้มีอำนาจในทางการเมือง
ยุคนั้น ๆ ซึ่งใช้สถาบันนิติบัญญัติเป็นสัดบันคำจูนอำนาจของตน ในจำนวนสมาชิกสมัชชา
แห่งชาติทั้งหมด 2,347 คนนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดก่อน (ชุดที่ 1) ได้รับความ
การแต่งตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติทั้งสิ้น 239 คน²⁹ เป็นทหาร 162 คน
เป็นพลเรือน 77 คน เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มอาชีพของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติแล้วสามารถ
แบ่งออกได้เป็น 16 กลุ่มอาชีพ³⁰ กลุ่มที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
มากที่สุด คือ กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีจำนวนถึง 417 คนคิดเป็น 17.72 % ของจำนวน
สมาชิกสมัชชาแห่งชาติทั้งหมด กลุ่มที่ได้รับการแต่งตั้งมีจำนวนรองลงมาจากกลุ่มกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านคือ กลุ่มข้าราชการพลเรือนมีจำนวน 348 คนคิดเป็น 14.87 % กลุ่มครู อา
จารย์มีจำนวน 264 คนคิดเป็น 11.25 % ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มทหารทั้ง สาม
เหล่าทัพซึ่งมีจำนวน 258 คนคิดเป็น 10.99 % นักธุรกิจ 204 คนคิดเป็น 8.70 %
ผู้นำท้องถิ่น 184 คนคิดเป็น 7.84 % เป็นสมาชิกสภาจังหวัด 104 คนคิดเป็น 4.43 %
และเป็นสมาชิกสภาเทศบาล 80 คนคิดเป็น 3.14 % เกษตรกร 138 คนคิดเป็น 5.88 %
ตำรวจ 90 คนคิดเป็น 3.83 % นักกฎหมาย ทนายความ 72 คนคิดเป็น 3.07% คุ
ลาการ 71 คนคิดเป็น 3.10 % แพทย์ 67 คนคิดเป็น 2.85 % นักหนังสือพิมพ์มีจำ

005254

²⁸ เรื่องเดียวกัน.

²⁹ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, รายชื่อสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ (กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2516), 309 หน้า.

³⁰ เรื่องเดียวกัน.

นวน 65 คนคิดเป็น 2.77 % นักเขียน ศิลปิน มีจำนวน 61 คนคิดเป็น 2.60 % นัก
 ชนาคกร 44 คนคิดเป็น 1.84 % นักการเมือง 41 คนคิดเป็น 1.75 % และกลุ่ม
 สุดท้ายคือกลุ่มกรรมกรมีจำนวน 24 คนคิดเป็น 1.02 % (กุญแจตารางที่ 1 และตาราง
 กราฟที่ 1 ประกอบ)

ในจำนวนสมาชิกสมัครเข้าแห่งชาติทั้งสิ้น 2,347 คน สตรีได้รับการแต่งตั้งเข้า
 มาเป็นจำนวน 132 คนคิดเป็น 5.58 % ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
 คือ ครู อาจารย์ 65 คนคิดเป็น 2.77 % ข้าราชการพลเรือน 27 คนคิดเป็น 1.15 %
 นักธุรกิจ 14 คนคิดเป็น 0.60 % นักหนังสือพิมพ์ 10 คนคิดเป็น 0.43 % นักเขียน
 ศิลปิน 6 คนคิดเป็น 0.26 % แพทย์ 4 คนคิดเป็น 0.17 % นักกฎหมายทนายความ
 4 คนคิดเป็น 0.13 % เกษตรกร 1 คนคิดเป็น 0.04 % ซึ่งเท่ากับนักชนาคกรที่มีจํ
 นวนเพียง 1 คน (กุญแจตารางที่ 2 ประกอบ)

สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมัครเข้าแห่งชาติ

สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมัครเข้าแห่งชาติ เป็นสิทธิและหน้าที่ที่ได้รับพระมหากรุณา
 ธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยตรงในการที่จะเลือกตั้งบุคคลที่เหมาะสมจาก
 สมาชิกสมัครเข้าแห่งชาติจำนวนหนึ่งแล้วนำรายชื่อกลับมายังกรมพลศึกษาเพื่อทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้า ฯ แต่งตั้งบุคคลเหล่านั้นเป็นสมาชิกสภาสามัญแห่งชาติต่อไป ดังที่ปรากฏใน
 ประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัครเข้าแห่งชาติ

ถ้าจะพิจารณาเพียงผิวเผิน สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมัครเข้าชาติก็มีอยู่แต่
 เพียงการเลือกตั้งบุคคลที่เหมาะสมในหมู่สมาชิกสมัครเข้าชาติขึ้นเป็นสมาชิกสภาสามัญ
 ชาติที่กล่าวมา แต่ถ้าวัดเราจะมองลงไปให้ลึกซึ้งแล้วภารกิจหรือหน้าที่ของสมาชิกสมัคร
 เข้าชาติควรจะมีความกว้างไกลกว่านั้น กล่าวคือ เมื่อเราหันมาพิจารณาในแง่ของพัฒนาการทางการเมือง
 โดยเฉพาะแง่ของการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทยในช่วง
 40 กว่าปีที่ผ่านมาแล้วเราพบว่าประชาธิปไตยของไทยมิได้พัฒนาไปเท่าใดเลย การเมือง
 ของประเทศไทยยังคงถูกยึดครองอำนาจโดยกลุ่มบุคคลเพียงกลุ่มเดียว เป็นกลุ่มชนชั้นนำของ

ตารางที่ 1

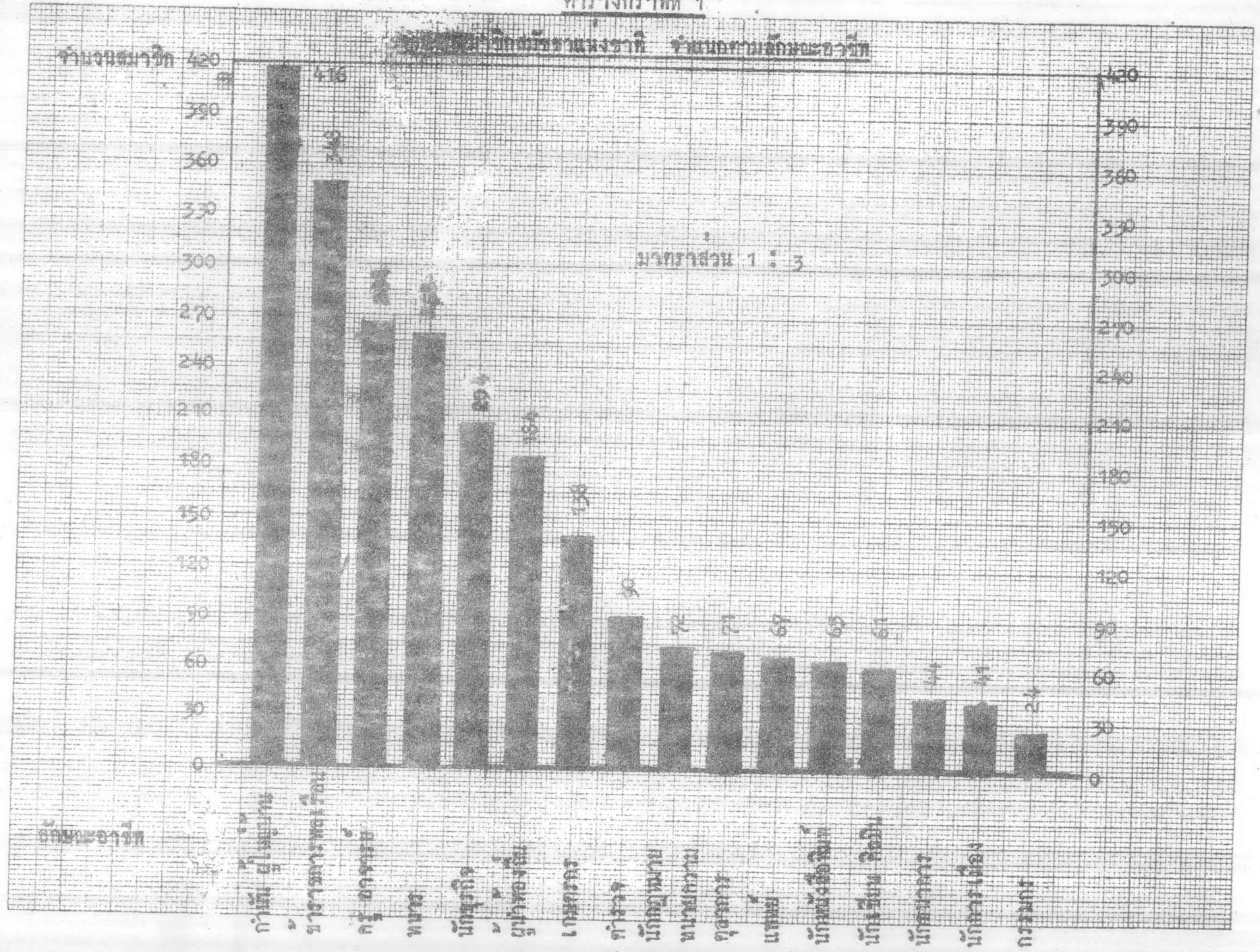
แสดงจำนวนสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันแห่งชาติจำแนกตามลักษณะอาชีพ

ที่	ลักษณะอาชีพ	จำนวนสมาชิก สมัครเข้าแข่งขันแห่งชาติ	%ของจำนวน สมาชิกสมัครเข้าแข่งขัน	หมายเหตุ
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	416	17.72	
2	ข้าราชการพลเรือน	348	14.87	
3	ครูอาจารย์	264	11.25	
4	ทหาร	258	10.99	
5	นักธุรกิจ	204	8.70	
6	ผู้นำท้องถิ่น	184	7.84	
	- สมาชิกสภาจังหวัด	104	4.43	
	- สมาชิกสภาเทศบาล	80	3.41	
7	เกษตรกร	138	5.88	
8	ตำรวจ	90	3.83	
9	นักกฎหมาย หนายความ	72	3.10	
10	ตุลาการ	71	3.07	
11	แพทย์	67	2.85	
12	นักหนังสือพิมพ์	65	2.77	
13	นักเขียน ศิลปิน	61	2.60	
14	นักธนาคาร	44	1.83	
15	นักการเมือง	41	1.75	
16	กรรมกร	24	1.02	

ที่มา: หนังสือรวบรวมรายชื่อสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันแห่งชาติ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี

ตารางกราฟที่ 1

จำนวนบุคลากรในหน่วยงานราชการ จังหวัดนครราชสีมา

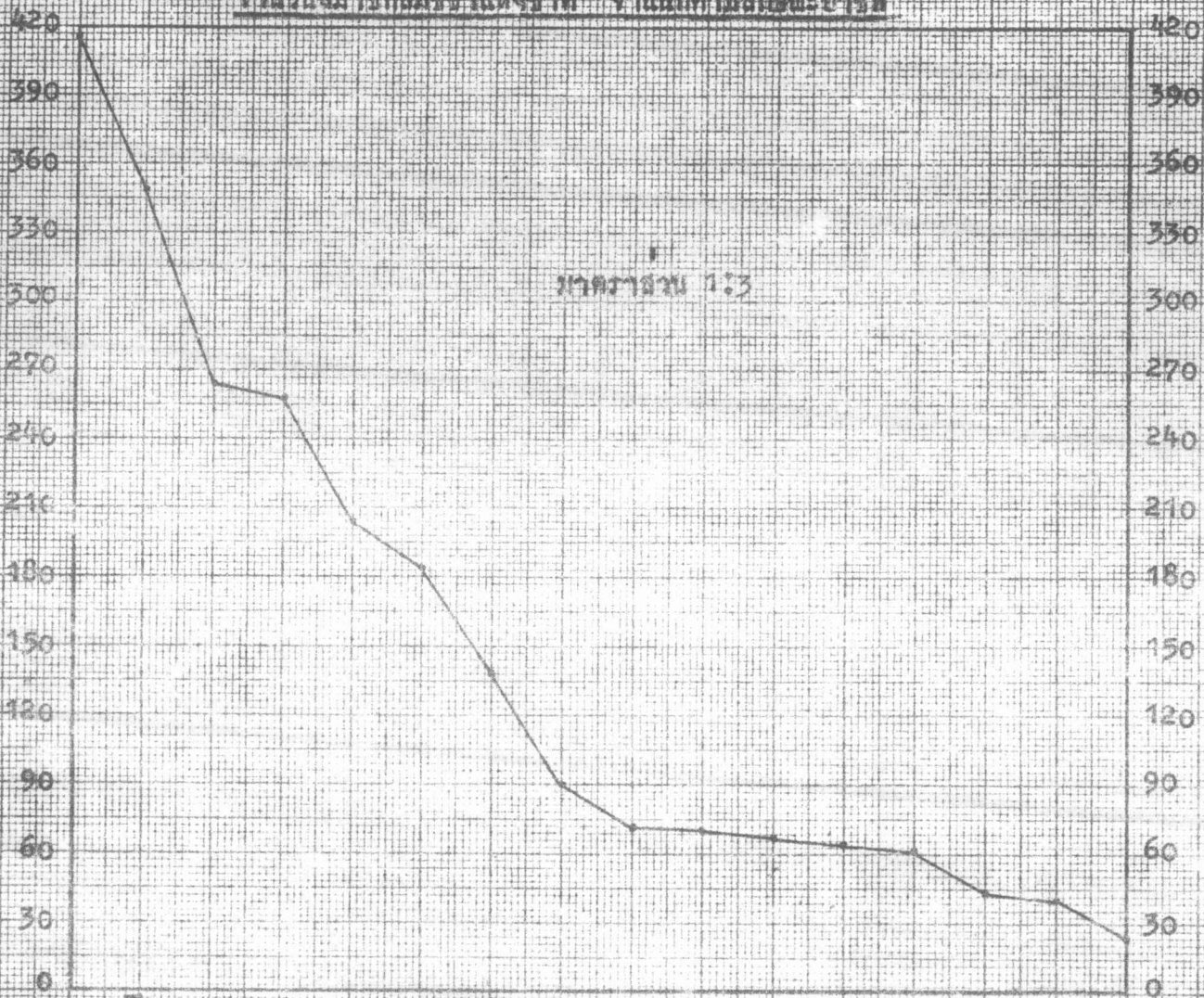
มาตราส่วน 1 : 3

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ตารางกราฟที่ 2

จำนวนสมาชิกที่รวมเข้ากัน จำนวนตามลักษณะอาชีพ

จำนวนสมาชิก

ลักษณะอาชีพ

- กักขัง
- ไร่สวน
- ราชการส่วนท้องถิ่น
- ค้าขาย
- ทหาร
- นักธุรกิจ
- ผู้ว่าท้องถิ่น
- เกษตรกร
- ครู
- นักกฎหมาย
- ทนายความ
- วิศวกร
- แพทย์
- นักหนังสือพิมพ์
- นักเขียน คอลัมน์
- นักธนาคาร
- นักการเมือง
- กรรมกร

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนสมาชิกสมาชิกรายวิชาชีพเฉพาะกลุ่มสตรี
จำแนกตามลักษณะอาชีพ

ที่	ลักษณะอาชีพ	จำนวนสมาชิก สมาชิกรายวิชาชีพ	%ของจำนวน สมาชิกรายวิชาชีพ	หมายเหตุ
1	ครู อาจารย์	65	2.77	
2	ข้าราชการพลเรือน	27	1.15	
3	นักธุรกิจ	14	0.60	
4	นักหนังสือพิมพ์	10	0.43	
5	นักเขียน ศิลปิน	6	0.26	
6	แพทย์	4	0.17	
7	นักกฎหมาย ทนายความ	3	0.13	
8	เกษตรกร	1	0.04	
9	นักธนาคาร	1	0.04	
	รวม	132	5.58	

ที่มา : หนังสือรวบรวมรายชื่อสมาชิกสมาชิกรายวิชาชีพ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
พ.ศ. 2516.

ประเทศและกลุ่มชนกลุ่มนี้ก็กลายเป็นชนชั้นใหม่ยึดอำนาจปกครองโดยตลอดมาซึ่งเป็นผลเสียต่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะในทางการเมืองเป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันย่อมจะมีทัศนคติ แนวความคิดและพฤติกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่คล้ายคลึงกัน มิได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศชาติ ประเทศไทยจึงประสบกับเคราะห์กรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมตลอดมา ประชาชนทางรัฐศาสตร์ได้เนิ่นถึงความจำเป็นที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงชนชั้นนำอยู่เสมอ (Circulation of Elite) และพยายามวางกฎหลักที่จะให้ชนกลุ่มอื่น ๆ ได้มีโอกาสเข้ามาใช้สติปัญญาบริหารประเทศบ้าง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะได้ใช้สติปัญญาความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันไปอันจะเป็นผลสะท้อนให้ประเทศพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปได้

สมัชชาแห่งชาติอาจเรียกได้ว่าเป็นชนชั้นนำรุ่นใหม่ (New Elite) ของประเทศในช่วงระยะเวลา นั้นนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง เป็นสถาบันที่จะวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตอนต้นของประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติที่ว่า

โดยที่สถานการณ์ในปัจจุบันไม่เป็นที่น่าไว้วางใจและรากฐานการปกครองราชอาณาจักรก่อนที่จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้นก็ยังไม่มั่นคงพอที่จะวางพระราชหฤทัยได้ นอกจากนั้นยังมีพระราชประสงค์ที่จะให้ประชาราษฎร์ได้ เข้ามามีส่วนในการปกครองประเทศเสียแต่ต้นเมื่อจึงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติจากบุคคลหลายอาชีพ หลายชั้นณะ และเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมา

เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาของประกาศพระบรมราชโองการดังกล่าว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีน้ำพระทัยเป็นนักประชาธิปไตยอยู่เต็มเปี่ยม ต้องการที่จะให้ประชาชนได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางรากฐานการปกครองสร้างแบบอย่างของระบอบประชาธิปไตยในอนาคต นั่นก็คือ เรื่องความสัมพันธ์ของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ความสัมพันธ์ดังกล่าวออกมาในรูปของ

1. ในแง่ของตัวสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะที่ได้รับเลือกตั้งมาจากสมัชชาแห่งชาติได้อำนาจใน สติธิ หน้าที่ถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ของสมาชิกสมัชชา

แห่งชาติหรือไม่ ได้ทำหน้าที่เป็นปากเสียงของกลุ่มต่าง ๆ ของสมาชิกสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติ หรือกระทำการเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติหรือไม่ หรือกระทำลงไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเองหรือกลุ่มบุคคลใดโดยเฉพาะ

2. อีกแห่งหนึ่ง คือ สมาชิกสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติใดตระหนักถึงความจริงหรือไม่ว่า ตนได้คัดเลือกในระหว่างบรรดาสมาชิกด้วยกันเอง เข้าไปเป็นผู้แทนของตนในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และตนมีหน้าที่ที่จะต้องคอยติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานและผลงานของ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตนเลือกเข้าไปซึ่ง เป็นหน้าที่ที่สำคัญที่ควรคำนึงถึง

หากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติใดมีความสำนึกถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองซึ่งกันและกันทั้ง 2 ฝ่าย การเมืองขึ้นทดลองตามระบอบประชาธิปไตยของไทยในระยะเริ่มแรกก็คงจะมีความหมายมากที่สุด เพราะเป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบของทั้ง 2 ฝ่าย กล่าวคือ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติก็มีความสำนึกในความเป็นผู้แทนของกลุ่มบุคคลที่เลือกตนเข้ามา และผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็สำนึกถึงหน้าที่ที่จะคอยควบคุมผู้แทนของตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ซึ่งจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการมีผู้แทนจากประชาชนโดยตรงในอนาคต

แต่เป็นที่น่าเสียดายที่วามันตั้งแต่สมาชิกสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติโดยพจนจากภารกิจในการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้วก็เป็น การสิ้นสุดภาระหน้าที่แก่เพียงเท่านั้น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็พลอยสิ้นสุดไปด้วย คงมีแต่สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ไ้ได้รับ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ เท่านั้นปฏิบัติหน้าที่นิติบัญญัติแต่เพียงลำพัง สมาชิกสมาชิกรัฐสภาชาติมิได้แสดงบทบาทอะไรมากนักในอันที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางการเมือง ทางคนต่างแยกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน แต่ละถิ่น ชาวคราวทางการเมืองไม่เคยได้รับจากสมาชิกสภานิติบัญญัติไม่ว่าจะเป็นสมาชิกที่เป็นตัวแทนของจังหวัดตนหรือตัวแทนกลุ่มอาชีพของตน สมาชิกสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติที่สนใจความเคลื่อนไหวทางการเมืองก็อาศัยการติดตามข่าวจากหนังสือพิมพ์ หรือจากวิทยุ โทรทัศน์ ตามแจะจะสะดวกและโอกาสอำนวย สรุปความแล้วสมาชิกสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติไม่เคยมีโอกาสเข้าถึงกลไกทางการเมืองแควอย่างใด ทำให้หอคนไม่ใ้ควาการเมืองไทยนั้นก็ยังคงรู้กันแต่เฉพาะในระดับผู้มีภูมิปัญญาในกรุงเทพฯ เท่านั้น

ซึ่งเท่ากับไม่ได้ดีไปกว่าที่เป็นมาเท่าใดเลย ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าหากจะคิดว่าการก่อตั้ง
 สมัชชาแห่งชาติเป็นการกระตุกทางการเมืองแถบรรดาผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ก็นับ
 ว่าเป็นการกระตุกเพียงครั้งเดียว เพียงชั่วหายใจเดียวเท่านั้น และยังมาพิจารณาความ
 ประชาชนทั่วไปแล้วการแต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติเป็นเพียงการสร้างความคิดที่สนใจทาง
 การเมืองอันเกิดจากการพบเห็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ใหม่และแปลกแตกต่างจาก
 ที่เคยได้พบมา เป็นเพียงอุบัติเหตุทางการเมืองที่นำคืนคืนเท่านั้น ทั้งนี้เพราะสมาชิก
 สมัชชาแห่งชาติมิได้แสดงบทบาททางการเมืองเป็นตัวกระตุกและชี้แนวทางการเมืองแก่
 ประชาชนแต่อย่างใด เชื้อแนวการปล่อยใบบรรดาสมาชิกสมัชชาแห่งชาติต้องหลุดออกไป
 ไปจากกระบวนการทางการเมืองคงจะไม่ไรพระราษประสงค้อนแท้จริงของพระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัวที่ไถทรงมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติขึ้น

การรายงานตัวของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ

หลังจากประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติ
 รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานสมัชชาแห่งชาติขึ้นโดยมีที่ทำการอยู่ที่ตึกสันติไมตรี สำนัก
 ทำเนียบนายกรัฐมนตรี³¹ ศูนย์ประสานงานดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่จากสำนักทำเนียบนายก
 รัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทยจำนวน 50 คนคอยทำหน้าที่ประสานงาน รับการติดต่อ
 ตลอดจนรับแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ แก่บรรดาสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ และเป็นศูนย์ที่ให้สมา
 จิกสมัชชาแห่งชาติรายงานตัวเพื่อลงทะเบียน ซึ่งกำหนดในวันที่ 16 และ 17 ธันวาคม
 2516 ในการลงทะเบียนเจ้าหน้าที่แจ้งรายชื่อสมาชิกสมัชชาแห่งชาติออกเป็นโต๊ะ ๆ ตาม
 ลำดับตัวอักษร สมาชิกที่มาลงทะเบียนจะต้องแจ้งชื่อ อาศัย ที่อยู่ สัญชาติ และประวัติ
 โดยย่อ³² สำหรับอายุและสัญชาติมีความสำคัญมากเพราะเป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับการ

³¹ หนังสือพิมพ์รายวันสยามรัฐ, ฉบับวันพุธที่ 12 ธันวาคม 2516, หน้า 1.

³² รัฐสภาสาร, ฉบับประจำเดือนธันวาคม 2516, หน้า 86.

เลือกตั้งสมาชิกสภาิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 มาตรา 6 กำหนดว่า " สมาชิกสภาิติบัญญัติแห่งชาติต้องมีสัญชาติไทยโดยกำเนิด และมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ " มีสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้งเป็นทั้งสิ้น 2,291 คน ชาติไป 56 คน ³³ ทั้งนี้เนื่องมาจากบางคนไปประชุมในนามรัฐบาลยังต่างประเทศ บางคนป่วย บางคนอยู่ภาคใต้นำทวมไม่สามารถเดินทางมาลงทะเบียนและร่วมประชุมสมัครเข้าเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาิติบัญญัติได้ ³⁴

การประชุมสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้ง

ในเรื่องเกี่ยวกับการนัดหมายและเรื่องการประชุมสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้ง ไปรุดเกล้า ฯ ให้รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการ ³⁵ ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดเปิดประชุมสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้งในวันที่ 18 ธันวาคม 2516 เวลา 9.30 น. ณ สโมสรราชมงคลวิทยาสมาคม (สนามม้าบางลำภู) ³⁶ ในการประชุมดังกล่าวทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปกพงศ์ประพันธ์ เป็นประธานที่ประชุมสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้ง

พระยามานวราชเสวี เป็นรองประธานที่ประชุมสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้ง คนที่ 1
นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์ เป็นรองประธานที่ประชุมสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้ง คนที่ 2

³⁴ หนังสือพิมพ์รายวันสยามรัฐ, ฉบับวันอังคารที่ 18 ธันวาคม 2516, หน้า 2.

³⁵ หนังสือพิมพ์รายวันประชาธิปไตย, ฉบับวันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2516, หน้า 3.

³⁶ ประกาศเรียกประชุมสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้ง พ.ศ. 2516 แต่งตั้งประธานและรองประธานที่ประชุมสมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้ง, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 90, ตอนที่ 165, วันที่ 16 ธันวาคม 2516.

³⁷ เรื่องเดียวกัน.

ในการประชุมสมาชิกสมัชชาแห่งชาติจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า 1,400 คนจึงจะถือว่าการประชุม 38 สำหรับสมาชิกสมัชชาแห่งชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในต่างจังหวัด นอกจากรัฐบาลจะออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางแล้ว รัฐบาลยังได้อำนวยความสะดวก ในการจัดที่พัก รถรับ ส่ง และการรักษาพยาบาลให้ฟรี สำหรับสมาชิกที่เจ็บป่วยกระทันหันที่โรงพยาบาลของรัฐในระหว่างที่เดินทางไปประชุมสมัชชาแห่งชาติในกรุงเทพฯ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติ ณ สนามราชตฤณมัยสมาคม เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2516 ทรงย้ำให้สมาชิกสมัชชาแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ยุติธรรม ทั้งนี้ให้ใครมาซึ่งสถานีวิทยุติดแห่งชาติอันเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ อาชีพ วิชาการ ตลอดจนที่สนใจความเกิดขึ้นอันกว้างขวางอย่างแท้จริง เพื่อที่จะทำหน้าที่วิทยุติดรวมทั้งการพิจารณาพระราชกรณียกิจแห่งราชอาณาจักร อันจักเป็นหลักในการปกครองประเทศต่อไป 39

ในวันเปิดประชุมสมาชิกสมัชชาแห่งชาติมิได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง แต่อย่างใด ใช้เวลาในการประชุมประมาณ 40 นาที ได้แจกหนังสือรายชื่อสมาชิกสมัชชาแห่งชาติซึ่งสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีได้จัดพิมพ์ขึ้นรวบรวมเป็นเล่มแสดงฐานะ อาชีพ ของสมาชิกทุกคน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกได้เตรียมคิดเลือกผู้แทนเห็นสมควร มีความเหมาะสมที่จะเป็นสมาชิกสถานีวิทยุติดแห่งชาติมาแต่เนิ่น ๆ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปกพงศ์ประพันธ์ ประธานที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติได้ตอบข้อซักถามของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติเกี่ยวกับสมาชิกที่มีอายุไม่ครบ 35 ปีบริบูรณ์จะมีสิทธิได้รับเลือกเป็นสมาชิกสถานีวิทยุติดแห่งชาติหรือไม่ ซึ่งทรง

38 หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2516, หน้า 16.

39 หนังสือพิมพ์รายวันสยามรัฐ, ฉบับวันอังคารที่ 18 ธันวาคม 2516, หน้า 1.

มีรับสั่งว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเรื่อง
 ข้าราชการตุลาการ ประธานที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติได้ชี้แจงว่าข้าราชการตุลาการไม่
 สมควรจะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้เพราะถือหลักการแยกอำนาจตุลาการกับ
 นิติบัญญัติออกจากกัน ส่วนสมาชิกที่มีใ้มาประชุมเพราะอาจเดินทางไปประชุม ก็ขาดบรม
 ครูงาน ณ ทางประเทศและกลับมารวมประชุมไม่ทันนั้นมีสิทธิที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภา
 นิติบัญญัติแห่งชาติได้ 40

คำรับสั่งของประธานที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติเกี่ยวกับความเห็นที่ว่าข้าราชการตุ
 ลากรไม่สมควรที่จะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ทั่วไป และ
 ได้มีการเคลื่อนไหวในหมู่นักข้าราชการตุลาการที่ได้รับโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกสมัชชา
 แห่งชาติที่มีการนัดประชุมผู้พิพากษา 64 คน ประชุมหารือเกี่ยวกับสิทธิของตนที่จะได้รับเลือก
 เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติโดยมีการพิจารณากันอย่างกว้างขวาง ผลของการประชุมปรึกษา
 หารือและลงมติปรากฏว่ามีผู้เห็นสมควรให้มีสิทธิรับเลือกเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้
 จำนวน 60 เสียง มีผู้ไม่เห็นสมควร 4 เสียง ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ที่จะให้คนทุกสาขาอาชีพเขาไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่าง
 รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ 41 เกี่ยวกับ 2 กรณีนี้ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิป
 พงศ์ประทีป ประธานที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติได้ชี้แจงต่อที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติก่อนลงคะ
 แนมเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่า สมาชิกสมัชชาแห่งชาติทุกคนไม่ว่าจะเป็น
 ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ หรือข้าราชการตุลาการมีสิทธิที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภา
 นิติบัญญัติแห่งชาติแต่กรณีที่มีสมาชิกมีอายุต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์จะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติได้หรือ
 ไม่นั้นเป็นพระบรมราชวินิจฉัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 42

40 หนังสือพิมพ์รายวันสยามรัฐ, ฉบับวันพุธที่ 19 ธันวาคม 2516, หน้า 1.

41 หนังสือพิมพ์รายวันประชาชาติไทย, ฉบับวันพุธที่ 19 ธันวาคม 2516, หน้า 4.

42 หนังสือพิมพ์รายวันประชาชาติไทย, ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 20 ธันวาคม 2516, หน้า 16,

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยสมาชิกสมัชชาแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติด้วยตนเอง ได้กระทำเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2516 ณ สนามราชพฤกษ์สยามคม เนื่องจากสมาชิกสมัชชาแห่งชาติมีจำนวนมากและเพื่อความสะดวกรวดเร็วจึงต้องอาศัยนักศึกษามากมายจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ มาช่วยอำนวยความสะดวกและคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แห่งละ 150 คน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 145 คน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 125 คน มหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยศิลปากร แห่งละ 80 คน สหวิทยาลัยเทคโนโลยี (บางมด) 125 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 150 คน และอาจารย์ทุกมหาวิทยาลัยแห่งละ 10 คน มีนายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ เลขาธิการรัฐสภา เป็นประธานกรรมการตระเวนเคาะเนน⁴³ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกต้องมาประชุมไม่น้อยกว่า 1,400 คนจึงจะถือเป็นองค์ประชุม นอกจากนี้มีข้อห้ามในการแสดงความคิดเห็น อภิปราย หรือหาเสียงในบริเวณที่ประชุมโดยเด็ดขาด และห้ามมิให้มีการคัดค้านการนับคะแนนด้วย⁴⁴ สมาชิกมีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้คนละ 100 คน จะลงคะแนนเสียงเกิน 100 คน ไม่ได้แต่จะเลือกน้อยกว่า 100 คน ก็ย่อมกระทำได้

การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ก่อนที่จะถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีการเคลื่อนไหวอย่างคึกคักในหมู่สมาชิกสมัชชาแห่งชาตินับตั้งแต่วันที่การรายงานตัว ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล สมาชิกสมัชชาแห่งชาติต่างหาเสียงเพื่อให้ตัวเองได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา

⁴³ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 20 ธันวาคม 2516, หน้า 3.

⁴⁴ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันอาทิตย์ที่ 16 ธันวาคม 2516, หน้า 16.

นิติบัญญัติแห่งชาติมีการรวมกลุ่ม นักชุมนุมกันตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น นักหนังสือพิมพ์ส่วนภูมิภาคนักชุมนุมที่โรงแรมพาเลียเมนท์⁴⁵ การนักชุมนุมที่ถักถักโคแอกการรวมกลุ่มของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติภาคอีสานก่อนเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อเลือกเป็นบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ส่วนใหญ่มีมติให้ลงคะแนนเลือกเฉพาะภาคอีสานสำหรับจังหวัดใหญ่ ๆ เลือกไว้ 2 คน จังหวัดเล็ก ๆ จะเลือกเพียงคนเดียว และยังมีนักหาร็อกกันบนรถไฟขณะเดินทางเข้ากรุงเทพฯ อีกด้วย⁴⁶ การชุมนุมที่ถักถักโคแอกการชุมนุมของกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่วัดสามพระยา⁴⁷ ซึ่งมีจำนวนถึง 400 คน เนื่องจากกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นกลุ่มที่ใหญ่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดจึงมีสมาชิกสมัชชาแห่งชาติที่มีใจเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมประชุมควยถึง 100 คนเศษ เพื่อหาเสียงโดยการแจกนามบัตรแจกเสียงแจกของชำร่วย เช่น ที่เขียนური ทำให้การประชุมไม่สามารถตกลงกันได้ หลังจากการประชุมได้มีสมาชิกสมัชชาแห่งชาติบางคนรับรถรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไปเลี้ยงตามร้านอาหารภัตตาคารและที่บ้านพักเป็นการส่วนตัวเพื่อหาเสียงอีกด้วย เนื่องจากในระยะเวลาดังกล่าวนี้กำลังจะขึ้นปีใหม่จึงมีสมาชิกสมัชชาแห่งชาติบางคนหาเสียงด้วยการแจก ส.ค.ส. ปีใหม่ หายคำอวยพรลงชื่อตลอดจนตำแหน่งหน้าที่การทำงานในอดีต การหาเสียงที่ทำกันมากที่สุดคือการแจกนามบัตรเพราะเป็นวิธีการที่สะดวกและไม่เป็นการออกหน้าออกตามากนัก นอกจากนี้ มีการแจกบัญชีรายชื่อของผู้ต้องการรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ บัญชีรายชื่อของผู้ที่ต้องการรับเลือกตั้งหรือที่เรียกว่า " โปย " นี้ มีชื่อบุคคลบางคนที่มีอิทธิพลในกลุ่มสมาชิกสมัชชาแห่งชาติถูกบรรจุลงในโปยของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อหวังถึง

⁴⁵ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันเสาร์ที่ 15 ธันวาคม 2516, หน้า 16.

⁴⁶ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2516, หน้า 16.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน.

คะแนนเสียงสมาชิกให้มาสนับสนุนกลุ่มของตน⁴⁸ มีสมาชิกบางคนลงทุนจ้างเด็กให้คอยแจกปฏิทินปีใหม่ ใบปลิวหาเสียง และมีบัญชีรายชื่อพวกของตนที่ต้องการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ⁴⁹ การหาเสียงด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่สมาชิกสมัชชาแห่งชาติและบุคคลทั่วไปว่าเป็นการกระทำที่น่ารังเกียจไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง เพราะโดยหน้าที่แล้วก็คือ การเลือกเป็นบุคคลที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด เข้าไปทำหน้าที่สภานิติบัญญัติ การที่จะได้รับเลือกหรือไม่ได้รับเลือกควรจะขึ้นอยู่กับคุณภาพความดี ผลงานที่ได้เคยปฏิบัติมา มิใช่การแสดงความต้องการ เข้าไปเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสียเอง

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและการนับคะแนนต้องใช้เวลานานประมาณ 19 ชั่วโมง โดยเริ่มลงคะแนนเสียงเวลา 10.15 น. ของวันที่ 19 ธันวาคม 2516 จนถึงนับคะแนนเสร็จเรียบร้อยเมื่อเวลา 05.20 น. ของวันที่ 20 ธันวาคม 2516⁵⁰ เหตุที่ต้องใช้เวลานานเนื่องจากสมาชิกบางคนไม่เข้าใจวิธีลงคะแนน ตลอดจนเจ้าหน้าที่คือนิสิต นักศึกษาที่มาปฏิบัติหน้าที่ไม่มีความชำนาญในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของสภามราชทูตฉมายสมาคม ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีสมาชิกลงคะแนนเสียงทั้งสิ้น 2,269 คน⁵¹ ในขณะที่สมาชิกสมัชชาแห่งชาติมาลงทะเบียนทั้งหมด 2,291 คน

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน.

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน.

⁵⁰ หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม 2516, หน้า 3.

⁵¹ เรื่องเดียวกัน.

คิดเป็น 99.04 % การประกาศผลการนับคะแนนกระทำกันอย่างเป็นทางการเมื่อเวลา 13.30 น. ของวันที่ 20 ธันวาคม 2516 โดยมีพลตรี พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ ประธานที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติเป็นผู้อนาม แล้วนำรายชื่อสมาชิกสมัชชาแห่งชาติที่ไคละคะแนนเสียงเลือกตั้งเรียบร้อยแล้วโดยจัดเรียงเรียงตามลำดับคะแนน ตั้งแต่ผู้ที่ไคคะแนนสูงสุดจนกระทั่งถึงผู้ที่ไคคะแนนต่ำสุดชั้นหลดเกล้า ๆ ให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพิจารณาแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป ในจำนวนผู้ที่ไคคะแนนเรียงตามลำดับ 299 คนแรก มีสมาชิกที่มีอายุไม่ครบ 35 ปีบริบูรณ์ 3 คน* ซึ่งตามมาตรา 6 แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติไว้ 2 ประการ คือ

1. ผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์

จึงเป็นปัญหาว่าบุคคลดังกล่าวจะได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือไม่ ถ้าจะให้ผู้มีสิทธิได้รับการแต่งตั้งก็จะคงมีการแก้ไขธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรมาตรา 6 เสียก่อน ซึ่งบุคคลทั้ง 3 ยืนยันจะลาออกถ้าอายุเป็นปัญหาต้องให้แก้ไขธรรมนูญเพราะไม่เห็นด้วยกับการที่จะแก้ไขธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรซึ่งมีกระบวนการที่ยุ่งยากเพียงเพื่อคนไม่กี่คน โดยเฉพาะ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ยังมีเหตุผลอ้างอีกว่าคนเป็นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอยู่แล้วไม่ควรจะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะเดียวกัน⁵² หลังจากมีประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ๆ แต่งตั้งสมาชิกสภาิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2516 ปรากฏว่าบุคคลทั้ง 3 ที่มีอายุไม่ครบ 35 ปีบริบูรณ์ไม่ได้รับการแต่งตั้งแต่ได้เลื่อนเอาบุคคลที่มีคะแนนเสียงรองลงมา 3 คนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแทน

*สมาชิกที่มีอายุไม่ครบ 35 ปีบริบูรณ์ คือ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช, นายสุทธิชัย หยุ่น และนายชรรคชัย บุญปาน.

⁵²หนังสือพิมพ์รายวันประชาธิปไตย, ฉบับวันเสาร์ที่ 22 ธันวาคม 2516, หน้า 12.

ตามประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติ
 แห่งชาติมีจำนวน 299 คน⁵³ ประกอบไปด้วยตัวแทนของกลุ่มอาชีพทุกอาชีพในจำนวน 16
 กลุ่มอาชีพของสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติ และในจำนวนนี้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชุดที่ 1
 ได้รับการแต่งตั้งทั้งสิ้น 78 คน⁵⁴ เป็นทหารและตำรวจ 30 คน พลเรือน 48 คน กลุ่ม
 อาชีพที่ได้รับโปรดเกล้าแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้มากที่สุดคือ กลุ่มข้าราชการ
 การพลเรือนซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 101 คนคิดเป็น 33.78 % ของจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติ
 แห่งชาติ 299 คน กลุ่มอาชีพที่ได้รับโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งมีจำนวนรองลงมาคือ กลุ่มครู
 อาจารย์มีจำนวน 40 คนคิดเป็น 13.36 % ทหารซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็น
 สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชุดที่ 1 มากที่สุดเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดมีจําน
 วนรองลงมาเป็นอันดับที่ 3 คือมีจำนวนเพียง 25 คนคิดเป็น 8.36 % เท่านั้น นักธุรกิจ
 24 คนคิดเป็น 8.02 % นักกฎหมาย ทนายความ 16 คนคิดเป็น 5.36 % ตำรวจ 15
 คนคิดเป็น 5.02 % นักธนาคาร 12 คนคิดเป็น 4.01 % กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตุลาการและ
 แพทย์มีจำนวนเท่ากันคือ 11 คนคิดเป็น 3.68 % กลุ่มนักการเมืองมีจำนวน 10 คนคิดเป็น
 3.34 % นักหนังสือพิมพ์ 9 คนคิดเป็น 3.02 % ผู้นำท้องถิ่น 8 คนคิดเป็น 2.68 %
 เกษตรกร 3 คนคิดเป็น 1.00 % กลุ่มนักเขียน ศิลปินมีจำนวน 2 คนคิดเป็น 0.67 %
 และกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มกรรมกรได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 1 คนคิดเป็น
 0.34 % (ดูตารางที่ 3 และตารางกราฟที่ 3,4 ประกอบ)

⁵³ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 90,
 ตอนที่ 171, วันที่ 24 ธันวาคม 2516.

⁵⁴เรื่องเดียวกัน.

ตารางที่ 3

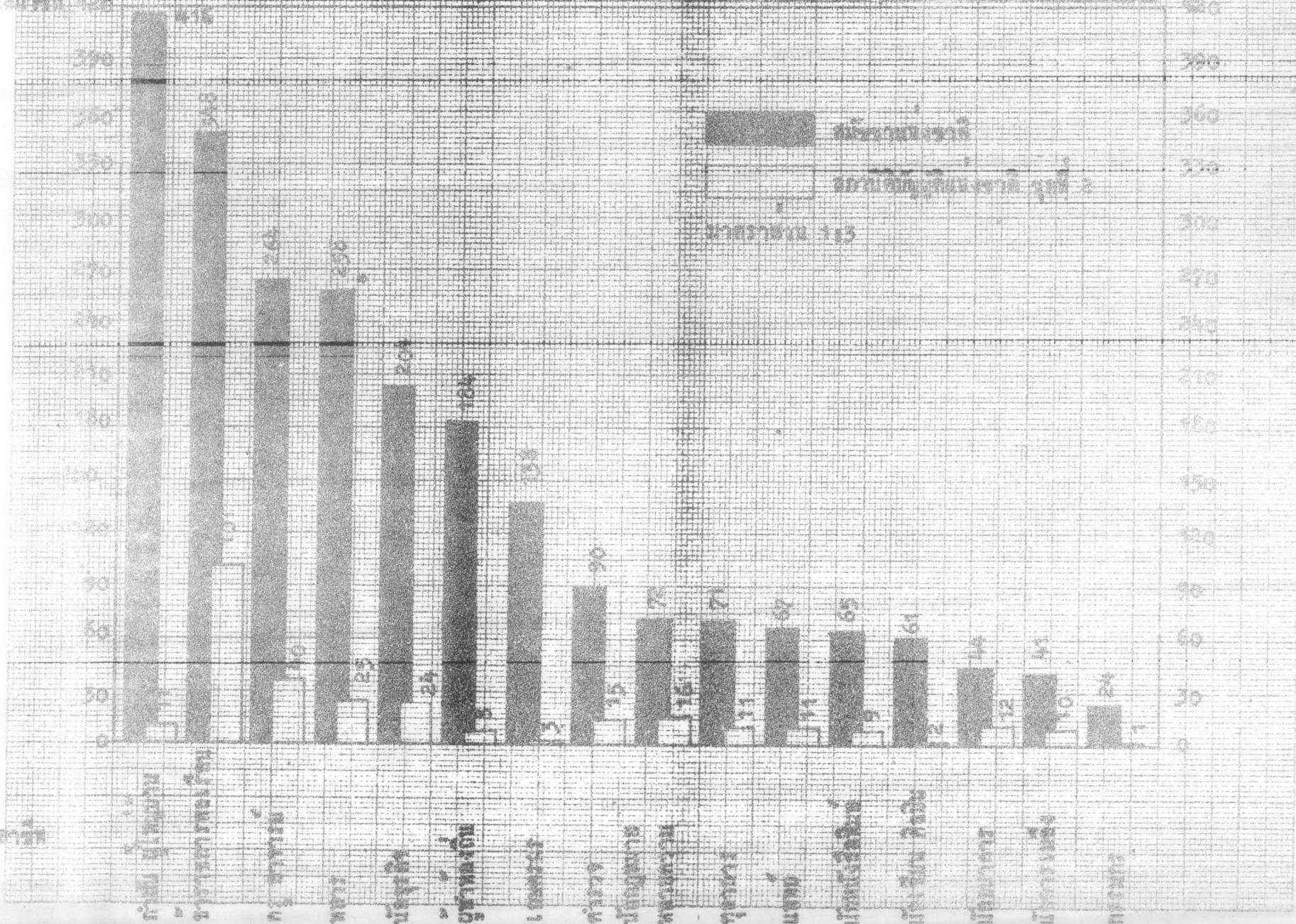
แสดง เปรียบเทียบจำนวนสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันแห่งชาติ และ
จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งชาติ ชุดที่ 2 จำแนกตามลักษณะอาชีพ

ที่	ลักษณะอาชีพ	จำนวนสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันแห่งชาติ	%จำนวนสมาชิกสมัครเข้าแข่งขันแห่งชาติ	จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	%จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	416	17.72	11	3.68
2	ข้าราชการพลเรือน	348	14.87	101	33.78
3	ครู อาจารย์	264	11.25	40	13.36
4	ทหาร	258	10.99	25	8.36
5	นักธุรกิจ	204	8.70	24	8.02
6	ผู้นำท้องถิ่น	184	7.84	8	2.68
	- สมาชิกสภาจังหวัด	104	4.43	1	0.34
	- สมาชิกสภาเทศบาล	80	3.41	7	2.34
7	เกษตรกร	138	5.88	3	1.00
8	ตำรวจ	90	3.83	15	5.02
9	นักกฎหมาย หนายคววม	72	3.10	16	5.36
10	บุคลากร	71	3.07	11	3.68
11	แพทย์	67	2.85	11	3.68
12	นักหนังสือพิมพ์	65	2.77	9	3.02
13	นักเขียน ศิลปิน	61	2.60	2	0.67
14	นักธนาคาร	44	1.87	12	4.01
15	นักการเมือง	41	1.75	10	3.34
16	กรรมกร	24	1.02	1	0.34
	รวม	2,347		299	

ตารางการวัด 3

จำนวน

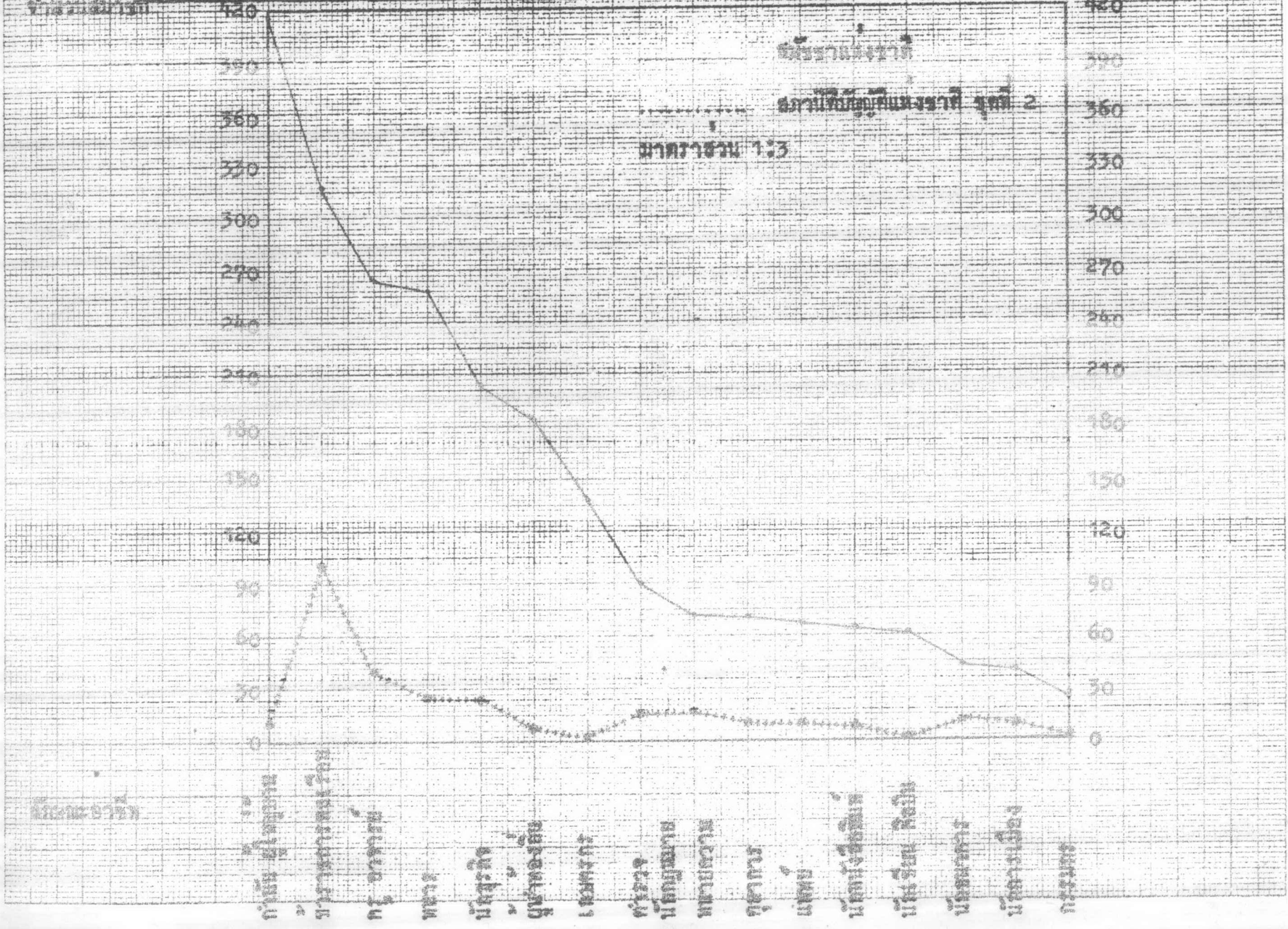
ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562

นักเรียน

ตารางที่ 4

เครื่องเป่าหินปูนของกรมการช่างแร่และกรมโลหวิทยาที่ศูนย์ถลุงแร่ รุศ 2 จากความเข้มข้นของ

ก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีผู้หวังวิพากษ์ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 จะเป็นกลุ่มบุคคลที่มาจากกลุ่มอาชีพเพียงไม่กี่กลุ่ม ทั้งนี้ เพราะวาระระยะเวลาในการพิจารณา
 กำหนดตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สมัครสมาชิกสมัครเข้าพรรคการเมืองโดยเฉพาะที่มาจากต่างจังหวัด
 ไม่น้อยจะรู้จักสมาชิกสมัครเข้าพรรคการเมือง วิธีกำหนดเสียงก็เป็นแนวทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้กลุ่ม
 บุคคลเพียงไม่กี่กลุ่มเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและที่กล่าวถึงกันมากก็คือกลุ่มข้าราชการ
 มหาดไทยซึ่งนอกจากจะคุมเสียงบรรดาข้าราชการกระทรวงมหาดไทยเป็นจำนวนมากแล้ว
 ยังได้รับการสนับสนุนจากบรรดากำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดของสมัครเข้าพรรคการเมือง
 อีกด้วย คาดกันว่ากลุ่มข้าราชการมหาดไทยจะเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ หลังจากประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็จะเห็นว่าข้อวิพากษ์กล่าวไม่เป็นความจริง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 มาจากตัวแทนของทุกกลุ่มอาชีพที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสมัครเข้าพรรคการเมือง ถึงแม้ว่า
 อัตราส่วนจำนวนสมาชิกจะแตกต่างกันอยู่บ้างก็ตามแต่ก็เป็นครั้งแรกที่สภาผู้แทนราษฎร
 ของไทยประกอบไปด้วยสมาชิกที่มาจากกลุ่มอาชีพและเป็นตัวแทนของท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง

ทัศนะและความคิดเห็นของนักวิชาการ นักการเมืองและสมาชิกสมัครเข้าพรรคการเมือง
 ที่มีต่อสมัครเข้าพรรคการเมือง

สมัครเข้าพรรคการเมืองเป็นของใหม่สำหรับการเมืองไทยด้วยความที่เป็นของใหม่จึงทำให้
 เกิดความรู้สึกตื่นตัว ตื่น ตีใจ และเกิดความแปลกใจในหมู่นักการเมือง นักวิชาการ โดยเฉพาะ
 ประชาชนทั่วไป และที่สำคัญสมัครเข้าพรรคการเมืองเป็นกลไกทางการเมืองที่สำคัญที่จะเข้ามามี
 บทบาทในการแก้ปัญหาสถาบันนิติบัญญัติคือสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นผลผลิตของรัฐสภาชุด
 ก่อน โดยการทำหน้าที่เลือกตั้งสมาชิกสมัครเข้าพรรคการเมืองด้วยกันเอง เข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้
 แทนราษฎรแทนชุดเดิมซึ่งประชาชนแสดงความสนใจและเรียกร้องให้ลาออก บรรดา
 การทางการเมืองขณะนี้มีชีวิตชีวาของประชาธิปไตยในอนาคตที่แจ่มใส เพื่อที่จะได้
 ทราบถึงบรรยากาศทางการเมืองในขณะนั้นจึงขอเสนอทัศนะ ความคิดเห็นของนักการเมือง
 นักวิชาการ และสมาชิกสมัครเข้าพรรคการเมืองบางท่านมาเสนอไว้เพื่อเป็นแนวทางในการ

พิจารณาวิเคราะห์การเมืองในขณะนั้น บุคคลแรก คือ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นักการเมืองอาวุโสหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ " เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะให้มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติใหม่และเป็นไปตามมติมหาชน..." 55

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ นักวิชาการระดับสูงและสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ " เป็นการดีที่เราจะไต่ถามความคิดเห็นจากประชาชนหลายกลุ่ม หลายอาชีพตามระบอบประชาธิปไตย..." 56

นายมารุต บุญนาค นายกษมาคมทนายความและสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ " สนับสนุนการจัดให้มีสมัชชาแห่งชาติ เป็นสิ่งที่ดีทำให้ประชาชนทุกอาชีพมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจการบ้านเมืองมากขึ้นกว่าอดีตซึ่งไม่เคยมีมาในอดีต นับเป็นการประนีประนอมมากที่สุด..." 57

ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช อาจารย์มหาวิทยาลัยและสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ

เป็นการดีที่มีสภาประชาชนอย่างแท้จริงเป็นครั้งแรกเพราะว่าในการร่างรัฐธรรมนูญก็ดี การตั้งรัฐบาลใหม่ก็ดี ฝ่ายตรงข้ามได้โจมตีว่าไม่โค้วกันแทนของประชาชนที่แท้จริง ดังนั้นการตั้งสมัชชาแห่งชาตินี้จึงได้เห็นอย่างแท้จริง ว่าต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีเสียงปกครองประเทศแท้จริง สมาชิกส่วนใหญ่มีฐานะราชการเป็นประชาชนเสียเป็นส่วนใหญ่ที่จะเข้ามาเลือกสมาชิกสมัชชาแห่งชาติเป็นสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติ

เมื่อเป็นเช่นนี้ รัฐธรรมนูญที่กำลังร่างอยู่จะเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความชอบธรรมและเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะผู้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเป็นประชาชนจากทุกสาขาอาชีพต่าง ๆ กันส่วนใหญ่เป็นคนจากชนบท

55 หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพุธที่ 12 ธันวาคม 2516, หน้า 3.

56 หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ, ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 13 ธันวาคม 2516, หน้า 12.

57 หนังสือพิมพ์รายวันประชาธิปไตย, ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 13 ธันวาคม 2516, หน้า 12.

ยีนดีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติส่วนใหญ่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาอีก เพราะ
หลายท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นแก่ประโยชน์ของชาติอย่างแท้จริง ไม่ได้
เป็นคุณของคนใดโดยเฉพาะยีนดีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติเหล่านั้น ไม่มีโอกาส
ที่จะเสนอตัวให้ประชาชนเลือก 58

ดร. พิสิษฐ์ พรหมเกษม หัวหน้ากลุ่มเสรีธรรมและสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
สนับสนุนและยินดีกับการตั้งสมัชชาแห่งชาติขึ้นในขณะนี้ เป็นทางออกที่ม
นวลที่สุดอย่างน้อยก็ในภูมิภาคของพระมหากษัตริย์ในทางการเมืองเหนือคุณ
แต่ก่อนที่รัฐบาลเลือกสมาชิกและให้ในหลวงทรงลงพระปรมาภิไธย ไม่มี
ใครมีโอกาสที่จะรวมกลุ่มในข้อพิพาทเลือกตัวแทนของตนได้

คนมีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้สมาชิกสมัชชาจากต่างจังหวัด ได้
รับเลือกมากที่สุดควรกระจายความรับผิดชอบทางการเมือง ออกไปทั่ว
ประเทศและกลุ่มเสรีธรรมนี้จะพยายามทุกวิถีทางที่จะสนับสนุน สห
สมัชชาแห่งชาติจากต่างจังหวัด 59

นายปรัก เกษมทรัพย์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวงและสมาชิกสมัชชา
แห่งชาติ " การมีสมาชิกสมัชชาแห่งชาติขึ้นครั้งนี้เป็นก้าวใหม่ที่สำคัญที่จะมีประชาชนจาก
ท้องถิ่นหรืออาชีพต่างๆ เข้ามาร่วมทำงานเพื่อวางรากฐานประชาธิปไตย หวังว่าคนที่
เคยคิดแบบเก่า วิธีการแบบเก่าจะหันมาสนับสนุนการสร้างประชาธิปไตยอย่างจริงจัง 60

นายประมวล กุลมาตย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร " เกรงว่าสมาชิกสภา
นิติบัญญัติที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่อาจจะมาจากกลุ่มคนเพียง 2 กลุ่มเท่านั้น พวกกรรมกรหรือ
ชาวนาอาจจะไม่มีโอกาสเป็นสมาชิกเลยทั้งนี้เพราะวิธีการหาเสียงที่ทำอยู่ " 61

58 หนังสือพิมพ์รายวันประชาธิปไตย, ฉบับวันศุกร์ที่ 14 ธันวาคม 2516, หน้า 2.

59 หนังสือพิมพ์รายวันประชาธิปไตย, ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 20 ธันวาคม 2516,

60 เรื่องเดียวกัน.

61 เรื่องเดียวกัน.

นางแรม พรหมโอบอด บุญประสพ อภิศักดิ์สมาธิศึกษาแทนราษฎรและสมาธิศึกษา
นิติบัญญัติแห่งชาติ " อยากรู้ให้สมาธิศึกษานิติบัญญัติแห่งชาติมาจากหลายอาชีพโดยพิจารณา
ภูมิหลังและตำแหน่งการงานเชื่อว่าทุกคนคงจะสนองพระราชประสงค์ในการพิจารณาเสนอ
บุคคลจากหลายอาชีพ " 62